

Asia: VN/6979/2026

Kahden Innovaatorahoituskeskus Business Finlandia koskevan valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

EK:n lausunto TEM:lle Business Finlandia koskevan asetuksen muuttamisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle (TEM) ehdotuksista Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1147/2017) muuttamisesta.

Suomi on tehnyt talouskasvun kannalta tärkeän sitoumuksen kasvattaa TKI-panostuksia. On yhteinen etu, että sitä toimeenpanevien julkisten rahoittajien Suomen Akatemian ja Business Finlandin toiminta on sujuvaa. BF tekee jo nyt hyvin runsaasti yritysrahoituspäätöksiä ja avustusten volyymi niin määrällisesti kuin yksittäisten päätösten kokoluokan osalta tulee kasvamaan.

EK pitää tärkeänä, että BF:n ohjaus, seuranta ja valvonta järjestään tavalla, jossa toimintaa ja päätöksiä arvioidaan riittävän kattavasti. BF:n myöntövaltuuksia kasvatetaan, missä tilanteessa vallan keskittäminen sen päätöksenteossa on huolestuttavaa. EK katsoo, että monipuolisesti eri näkemysten kuuleminen hankkeita arvioitaessa on lähtökohtaisesti myönteistä. Lakiin perustuvalla BF:n johtokunnalla on tässä roolinsa ja sen kautta päätöksenteko välittyy arvokkaalla tavalla osaaminen elinkeinoelämästä. Johtokunnan tulee olla todellinen päätöksentekuelin. Ehdotetut muutokset johtavat päinvastaiseen suuntaan.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on arvioitu tarpeelliseksi kehittää BF:n päätöksenteon prosesseja ja niihin liittyviä toimivaltasuhteita esittämällä muutosta valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Asetuksen (1147/2017) 3 §:N 2 kohdan muutoksella rahoituskeskuksen johtokunnan päätösvaltaa kavennettaisiin erittäin

merkittävästi kaksinkertaistamalla sen käsiteltäväksi tulevien hankkeiden euromääräinen raja yli 3 miljoonasta eurosta 6 miljoonaan euroa suurempiin hankkeisiin.

EK pitää perusteltuna, että rahoituspäätösten määrällisesti noustessa, ja nykyisen yli 3 miljoonan euron rajan oltua pitkään tarkistamatta, nykyiseen rajaan tehdään inflaatiokorotus. Tämä vastaisi rajan nostamista hankkeisiin, joiden arvo on yli 4 miljoonaan euroa. EK ei kannata johtokunnan käsiteltäväksi tuotavien hankkeiden rajaamista vain yksittäisiin hankkeisiin. Yhteishankkeet voivat kokoluokaltaan olla erittäin merkittäviä, vaikka yksittäisten yritysten saamat euromääräiset avustukset olisivatkin alle määritellyn minimirajan.

Johtokunnan toiminta on myös tärkeä osa riskienhallintaa, eikä sitä pidä lähtökohtaisesti heikentää. Perustelumuistiossa esitettyjä muutoksia perustellaan johtokunnan työkuorman helpottamisella. Elinkeinoelämän keskusliiton tiedossa ei ole, että BF:n johtokunnan työtaakka olisi liian suuri tai sen kyky keskittyä riittävästi strategiaan kysymyksiin olisi heikentynyt. Toteuttamalla muutokset TEM esittämällä tavalla suuri osa päätöksistä, joissa pääjohtaja on ollut aiemmin esittelijänä, siirtyy pääjohtajalle – samoin merkittävällä tavalla lisää valtaa. Toimivan johdon päätösvallan rahoituspäätöksistä kasvaessa jo pelkällä inflaatiotarkistuksellakin, on samalla huolehdittava, että myös jälkikäteisvalvonta on riittävällä tasolla.

EK painottaa, että johtokunnalla tulee lakisääteisen tehtävänsä mukaisesti olla aito ja kiistatta tunnustettu rooli yleisistä toimintalinjoista päätettäessä. Niihin kuuluvat mm. BF:n strategiasta, ohjelmista ja myöntökriteerien periaatteista päättäminen. EK:n ymmärryksen mukaan näkemys johtokunnan roolista toiminnan ohjaamisessa ei ole vakiintunut, vaan asiasta on poikkeavia näkemyksiä ja epäselvyyttä. Nämä näkemykset ovat myös nykyisen asetuksen voimassa ollessa vaihdelleet.

EK kannattaa asetuksen (1444/2014) 1 § 6 momentin muuttamista ehdotuksen mukaiseksi niin, että sitä sovelletaan myös sellaisiin suuren kokoluokan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoilla soveltuvaksi. Tämä on tärkeää, jotta Suomi voi toimia kansallisen edun mukaisesti toimintaympäristön muutoksessa, jossa epätoivottava valtiontukikilpailu on lisääntynyt. Lisäksi tätä edellyttää myös mahdollisuus osallistua tarvittavalla tavalla jatkossa mitä todennäköisimmin lisääntyviin ja kokoluokaltaan kasvaviin EU-rahoittamiin TKI-hankkeisiin niiden kansallisen vastinrahoituksen osalta. Muutos on myönteinen, mikäli rahoitusta myönnetään Business Finlandin toimivallan mukaisiin tutkimus- kehitys- tai innovaatiohankkeisiin.

Heinonen Ulla
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Heikinheimo Arja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK